

سرمایه‌ی اجتماعی در بین پسران و دختران استان ایلام

با تأکید بیشتر بر دختران

یارمحمد قاسمی*

اسحاق قیصریان**

چکیده

مقاله‌ی حاضر وضعیت سرمایه‌ی اجتماعی در میان دختران و پسران استان ایلام را مورد بررسی قرار می‌دهد. در این راستا، تلاش می‌شود ابتدا میزان این صفت (سرمایه‌ی اجتماعی) در بین دو جنس تعیین شود؛ سپس، عوامل مرتبط با آن را در میان نمونه‌ی دختران مورد بررسی قرار گیرد. بر این اساس، نظریه محوری مورد استفاده، مبتنی بر آرای پاتنام بوده، و در تکمیل و تقویت مدل نظری مربوطه از نظریه‌ی فوکویاما استفاده شده است. بدین منظور اطلاعات مربوطه از یک نمونه‌ی ۱۸۰ نفری از دختران و ۱۸۸ نفری از پسران استان ایلام با داشتن حداقل ۱۵ سال سن جمع‌آوری شده و از طریق ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن و الگوسازی معادلات ساختاری (SEM) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که سرمایه‌ی اجتماعی در بین دختران بیش از پسران است. همچنین، بین متغیرهای قانون‌پذیری، امنیت اجتماعی و میزان استفاده از رسانه‌های جمعی با سرمایه‌ی اجتماعی رابطه‌ی معناداری وجود دارد؛ ولی بین تحصیلات و سرمایه‌ی اجتماعی رابطه‌ی معناداری مشاهده نشده است. در نتیجه می‌توان گفت دختران در جامعه‌ی جدید، دریچه‌های متنوعی (حاکمی از گشایش گفتمان‌های جدید در مناسبات اجتماعی) فرا روی خود تجربه می‌کنند.

واژگان کلیدی: سرمایه‌ی اجتماعی، قانون‌پذیری، روابط اجتماعی، امنیت اجتماعی، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی.

مقدمه

جامعه‌شناسان کلاسیک نخستین کسانی بودند که شکل‌گیری یک جامعه‌ی جدید را که پس از رنسانس و تحولات بعدی آن در حال تحقق بود، گوشزد کردند. آنان در این مورد، نوع‌شناسی‌های دوگانه و سه‌گانه‌ای از جامعه‌ی جدید ارائه دادند که یکی پس از دیگری به وقوع پیوسته بود. به عنوان مثال: مراحل سه‌گانه‌ی تطور ذهن از آگوست کنت، انسجام

* دانشیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه ایلام

** دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی و نویسنده‌ی مسئول

مکانیکی و ارگانیکی از دورکیم، جامعه و اجتماع از تونیس، جامعه‌ی نظامی و صنعتی از اسپنسر و

قدر مشترک اندیشه‌های تمامی این جامعه‌شناسان (صرف‌نظر از قبول یا رد تفکر تکاملی مستتر در آرای آنان)، واقعیتی به نام جامعه‌ی جدید بود؛ جامعه‌ای که روابط اجتماعی ساختاری و شناختی آن؛ یعنی سرمایه‌ی اجتماعی (Uphoff, 1999) هم از لحاظ کمی و هم از نظر کیفی تطور پیدا کرده و در جامعه‌ی جدید سمت و سوی خاصی یافته بود.

گرچه محور مطالعات این جامعه‌شناسان غرب و اروپا بود؛ اما با کوچک‌تر شدن جهان به واسطه‌ی گسترش ارتباطات، امواج تحول جامعه‌ی جدید (البته، نه به طور کامل و مطلق) جوامع دیگر را هم در نوردید و اکنون چند دهه‌ای است که وارد جامعه‌ی ما هم شده است؛ و جامعه‌ی کنونی ما ایران (عموماً) و ایلام (خصوصاً) زندگی با مدرنیته و ساز و کارهای آن را تجربه و تمرین می‌کند. طبیعتاً زندگی در چنین فضایی، گروه‌های مختلف از جمله گروه دختران را تحت تأثیر خود قرار داده است. این واقعه؛ یعنی دگرگونی دنیای زنان در ایلام نمود خاصی دارد.

بالغ بر چند دهه است که جامعه‌ی ایلام با کنده شدن از ساختار اقتصادی اجتماعی پیشین، در وضعیتی به سر می‌برد که اقشار گوناگون آن (عموماً) و دختران (خصوصاً) در حال جابه‌جایی دو نوع سرمایه‌ی اجتماعی هستند. یک سرمایه‌ی اجتماعی منطبق بر جامعه‌ای ایلی و سنتی؛ و سرمایه‌ی اجتماعی دیگر منطبق بر جامعه‌ی شهرنشین و نوین. به سخن دیگر، ساختاری از روابط اجتماعی مدرن (سرمایه‌ی اجتماعی مدرن)، جایگزین ساختار دیگری از روابط اجتماعی (سرمایه‌ی اجتماعی سنتی) شده است.

حال، این سؤال مطرح است که سرمایه‌ی اجتماعی دختران ایلامی که زیست‌جهان آنان را شکل می‌دهد، در مقایسه با پسران چه وضعیتی دارد و چه عواملی بر میزان آن در بین دختران مؤثرند؟ برای پاسخ به این سؤال، سعی خواهیم کرد با رجوع به آرای صاحب‌نظران اجتماعی تعریف سرمایه‌ی اجتماعی را مشخص کنیم. سپس، ضمن مرور نظریه‌های مرتبط با سرمایه‌ی اجتماعی، با اتکا بر چارچوب نظری مرتبط با مسأله، به تبیین آن مبادرت ورزیم.

مفهوم‌سازی

در بحث سرمایه‌ی اجتماعی با طیف گوناگونی از تعاریف مواجه می‌شویم که نه تنها همیشه با هم رفاقت ندارند، بلکه اغلب با هم در رقابتند؛ چنین وضعیتی باعث گردیده تا ما در تعریف این مفهوم شاهد مناقشات گسترده‌ای در بین علمای علوم اجتماعی باشیم (چلبی، ۱۳۸۴: ۴). اولین مقاله در زمینه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی به‌وسیله‌ی هانیفان^۱ و (۱۹۱۶) به رشته-ی تحریر درآمد (وولکاک، ۱۹۹۸؛ به نقل از موسوی، ۱۳۸۵: ۶۹). سپس، بوردیو^۲ در سال ۱۹۷۷ سرمایه‌ی اجتماعی را این گونه تعریف کرد: «سرمایه‌ی اجتماعی عبارت است از: سرمایه‌ی ارتباطات اجتماعی که در صورت لزوم، حمایت‌های مفید را ایجاد می‌نماید. سرمایه‌ی اجتماعی غالباً زمانی که شخصی می‌خواهد توجه مردم را در یک موقعیت اجتماعی مهم جلب نماید، ضروری است و شاید مانند پول در حرفه‌ی سیاسی به کار آید». بوردیو بعدها ضمن اینکه به اصلاح این تعریف به مضمون «سرمایه‌ی اجتماعی عبارت است از: مجموع منابع فیزیکی یا غیر فیزیکی، در دسترس فرد یا گروهی که دارای شبکه‌ی نسبتاً بادوامی از ارتباطات نهادینه شده با آشنایی‌های دو جانبه و محترم هستند» (Bourdieu, 1992: 119)، مبادرت نمود؛ سرانجام در «یادداشت‌های سردستی» اعلام کرد واژه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی، تنها وسیله‌ی تشریح دارائی‌های اجتماعی است و جایی آشکار می‌شود که افراد مختلف با سرمایه‌های یکسان (اقتصادی یا فرهنگی) بازده‌های مختلفی به دست می‌آورند که منتج از وسعت به کارگیری سرمایه‌ی گروهی توسط آنان است (سرمایه‌های فامیلی دانشجویان سابق دانشگاه‌های معتبر و معروف انجمن‌های برگزیده اشرافیت و ...) (Bourdieu, 1980: 2).

گرچه بعضی از جامعه‌شناسان انگلیسی مدعی‌اند که نظریه‌ی بوردیو منسجم‌ترین نظریه‌ی جامعه‌شناسانه در تبیین مفهوم سرمایه‌ی اجتماعی است (Fine, 2000: 46-53) اما به نظر فیلد^۳ (۱۳۸۵: ۳۱)، توجه بوردیو به سرمایه‌ی اجتماعی کمی قدیمی و فردی به نظر می‌رسد. برخی از صاحب‌نظران دیگر، روی کارکرد مادی و غیرمادی سرمایه‌ی اجتماعی تأکید دارند. در این مورد پکستن^۴ (2002) سرمایه‌ی اجتماعی را شامل آن دسته از روابط اجتماعی می‌داند که می‌تواند تولید کالای مادی یا غیر مادی را تسهیل نماید.

^۱ - Hanifan

^۲ - Bourdieu

^۳ - Field

^۴ - Paxton

تأثیر کلمن^۱ در ارتقای مفهوم سرمایه‌ی اجتماعی بیش از دیگران و بورديو است. در نظریه‌ی او این مفهوم پایه‌ی نظم اجتماعی را تشکیل می‌دهد. او سرمایه‌ی اجتماعی را این گونه تعریف کرده است: «مجموعه منابعی که همراه ارتباطات خویشاوندی و مؤسسات اجتماعی جامعه است و در گسترش اجتماعی و ادراکی بچه یا فرد جوان مفید است. این منابع برای افراد مختلف یکسان نیستند و در توسعه‌ی سرمایه‌ی انسانی بچه‌ها و جوانان مزیت فوق‌العاده‌ای به حساب می‌آیند» (Coleman, 1994:300). از نظر او سرمایه‌ی اجتماعی تنها در خانواده و جامعه وجود دارد (Coleman, 1990:334). از سوی دیگر، برای کلمن سرمایه‌ی اجتماعی با کاربرد آن تعریف می‌شود و صرفاً یک موجودیت تنها نیست، بلکه مجموعه‌ی مختلفی از موجودیت‌هاست که دو مشخصه‌ی مشترک دارند: در همه‌ی آنها جنبه‌ای از ساختار اجتماعی وجود دارد و همه‌ی آنها تسریع کننده‌ی اعمال افرادی هستند که در داخل ساختار فعال‌اند (Coleman, 1994:302).

رابرت دی پاتنام^۲ دانشمند آمریکایی از منظر علوم سیاسی سرمایه‌ی اجتماعی را چنین تعریف کرده است: «سرمایه‌ی اجتماعی اشاره کننده به مشخصات تشکیلات اجتماعی است؛ مشخصاتی چون اعتماد، معیارها و شبکه‌ها که می‌توانند با تسریع فعالیت‌های هماهنگ شده، کارایی جامعه را بهبود بخشند» (Putnam, 1993:167). پاتنام سه سال بعد؛ یعنی در سال ۱۹۹۶ این تعریف را با مضمون زیر کمی تغییر داد:

«منظور من از سرمایه‌ی اجتماعی مشخصات زندگی اجتماعی است (شبکه‌ها، معیارها و اعتماد) که سبب می‌شود تا شرکت‌کنندگان برای تعقیب اهداف مشترک خود وارد فعالیت مشترک کاراتری شوند» (Putnam, 1996:56).

با توجه به تعریف دوم پاتنام سه عنصر اولیه تغییری نیافته‌اند؛ اما عنصری جدید؛ یعنی شرکت‌کنندگان بدان افزوده شده است. او بعدها هسته‌ی اصلی ایده‌ی سرمایه‌ی اجتماعی را شبکه‌های با ارزشی قلمداد کرد که از طریق ارتباطات به بار می‌نشیند.

در رویکرد تحلیل شبکه، مفهوم سرمایه‌ی اجتماعی بر منافع موجود در داخل شبکه‌های اجتماعی تأکید دارد (Granovetter, 1973؛ Wellman & wortley, 1990؛

(Burt, 1992).

^۱ - Coleman

^۲ - putnam

لین^۱ (۲۰۰) سرمایه‌ی اجتماعی را شامل سرمایه‌گذاری در روابط اجتماعی توسط افراد می‌داند که از طریق این روابط می‌توانند به منابع انباشته شده در شبکه دسترسی یابند و بازده مورد انتظارشان را به دست می‌آورند. با توجه به تعاریف فوق، سرمایه‌ی اجتماعی را در دو بعد ساختار روابط اجتماعی و بعد شناختی، این گونه می‌توان تعریف کرد: سرمایه‌ی اجتماعی دو بعد دارد؛ بعد ساختاری آن شبکه‌های رسمی و بعد شناختی آن شبکه‌های غیر رسمی است. از سوی دیگر، چون شبکه‌های رسمی در برگیرنده‌ی وضعیت مشارکت فرد در انجمن‌ها و مؤسسات رسمی است و شبکه‌های غیر رسمی دلالت بر مشارکت فرد در امور خیریه‌ای و همیارانه دارد؛ از این رو، سرمایه‌ی اجتماعی را می‌توان شامل مشارکت‌های رسمی و غیر رسمی دانست.

تبیین مسأله و پیشینه‌ی تحقیق

کلمن معتقد است سرمایه‌ی اجتماعی در ابتدا، از دریچه‌ی روابط فامیلی تجلی می‌یابد. او می‌گوید: «شروع سرمایه‌ی اجتماعی کار از روابط موجود در زمان تولد بچه آغاز می‌شود» (Coleman, 1991:31). بنابراین، کلمن معتقد است فرایندهایی از قبیل طلاق-جدایی و مهاجرت (که روابط خانوادگی را بر هم زده‌اند) سبب تضعیف سرمایه‌ی اجتماعی شده‌اند. در حالی که پاتنام عقیده دارد: «کاهش ارتباطات خویشاوندی سنتی تأثیر کمی بر سطح فعالیت‌های اجتماعی داشته است» (Putnam, 2000:278-9). به نظر می‌رسد برداشت کلمن از استحکام سرمایه‌ی اجتماعی در شبکه‌ی روابط سنتی در مقایسه با آنچه که پاتنام بر آن تأکید می‌ورزد، واقعی‌تر باشد. در این رابطه فیلد (۱۳۸۵: ۱۷۳)، خاطر نشان می‌کند که هر قدر طلاق بیشتر اتفاق بیافتد، به همان میزان همبستگی‌های خانوادگی کاهش می‌یابد و سرانجام سرمایه‌ی اجتماعی رو به کاهش می‌رود.

متغیر تحصیلات نیز در رابطه با سرمایه‌ی اجتماعی مورد توجه اغلب جامعه‌شناسان بوده است. در این میان، کلمن و بوردیو بیش از دیگران تأثیرگذار بوده‌اند. تحقیقات جدید تأیید می‌کنند که ظاهراً سرمایه‌ی اجتماعی به طور تنگاتنگی با ماحصل تحصیلات رابطه دارد. از چهار بررسی، توسط دیکا و سینق^۲ که به منظور ارتباط بین سرمایه‌ی اجتماعی و پیشرفت تحصیلی انجام شده، بیشتر به همبستگی مثبت آن‌ها رسیده‌اند (Dika & Singh, 2002).

^۱ - Line

^۲ - Dika and Singh

بیشتر این تحقیقات، موفقیت‌های درسی را متأثر از سرمایه‌ی اجتماعی والدین یافته‌اند؛ فقط یک تحقیق اثر منفی بین موفقیت تحصیلی با دو شاخص سرمایه‌ی اجتماعی (انجمن خانه و مدرسه و نظارت والدین بر موفقیت فرزند) را تأیید کرده؛ ولی تحقیقات دیگر آثار مثبت را گزارش کرده‌اند. به هر حال، دیکا و سینق اذعان دارند که ارتباط جنبه‌های مختلف سرمایه‌ی اجتماعی با پیشرفت تحصیلی، هنوز در پرده‌ی ابهام است (فیلد، ۱۳۸۵).

با این حال، پژوهش‌های دیگری حاکی است که سرمایه‌ی اجتماعی قوی‌ترین همبستگی با آموزش دارد و همگام با افزایش سال‌های تحصیلی افراد بیشتر می‌شود. دورن‌باچ^۱ و استنتون سالازار^۲ در تحقیق حمایت اجتماعی در بین دانش‌آموزان دبیرستانی مکزیک تبار کالیفرنایی به عواملی مؤید نظریه‌ی کلمن رسیده‌اند؛ به این معنا که دانش‌آموزانی که انگیزه‌ی بالا و نمرات بالا داشته‌اند، کسانی بوده‌اند که سرمایه‌ی اجتماعی بیشتر داشته‌اند (stanton salazar and busch, 1995:130).

به احتمال قوی تحرک جغرافیایی سبب تغییر منابع سرمایه‌ی اجتماعی می‌شود؛ اما استفاده از اینترنت می‌تواند آن را تغییر دهد. اگر عضویت سازمانی را یکی از شاخص‌های سرمایه‌ی اجتماعی محسوب کنیم؛ آن‌گاه می‌توان گفت بین تحرک و جابه‌جایی محل اقامت و عضویت سازمانی رابطه‌ی منفی وجود دارد. افرادی که محل اقامت خود را تغییر می‌دهند، سرمایه‌ی اجتماعی خود را از دست می‌دهند و کمتر علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری روی آن هستند (Gleaser, 2001:12). از این رو، محل سکونت (که رابطه‌ای خاص با تحرک جغرافیایی دارد) بر وضعیت سرمایه‌ی اجتماعی تأثیرگذار است. در این مورد فیشر^۳ معتقد است که گرایش‌های خاص شهرگرایی، فرصت‌های افراد را برای ساختن پیوندهای اجتماعی فراتر از روابط خانوادگی و همسایگی گسترش داده است. از نظر او، در حالی که روابط خویشاوندی مهم هستند؛ اما شهری‌ها، پیوندهای غیر خویشاوندی را حفظ کرده و گسترش می‌دهند تا در مواقع لزوم از آن‌ها بهره‌مند شوند. فیشر بر این باور است که زندگی شهری افراد را به بی‌توجهی نسبت به خویشاوندان تشویق می‌کند؛ با این حال، خویشاوندی وجود

^۱ - Dorn busch

^۲ - Stanton-salazar

^۳ - fischer

دارد و تداوم می‌یابد، به‌ویژه، وقتی که افراد بدان‌ها نیاز پیدا می‌کنند و این احساس نیاز بیشتر در مواقع بحرانی است (فیشر، ۱۹۸۲؛ به نقل از باستانی و ساعی مهر، ۱۳۶۰: ۱۴۳). جنسیت مؤلفه‌ی دیگری است که با سرمایه‌ی اجتماعی رابطه دارد. املر و مک نامارا^۱ در بررسی به نتیجه رسیدند که زنان دانشجویی که به طور تمام وقت به تحصیل اشتغال دارند، به طور محسوس نسبت به بیکاران در تماس اجتماعی بیشتری هستند (Emler & Namar, 1996). کلمن نیز در بررسی تأثیر اشتغال مادران روی فرزندان‌شان نشان می‌دهد که اشتغال مادران سبب کاهش سرمایه‌ی اجتماعی کودکان می‌شود (فیلد، ۱۳۸۵: ۷۵). زنان به علت کیفیت همگون و محدود شبکه‌هایشان ضعیف هستند؛ چرا که دسترسی ضعیفی به منابع اطلاعاتی دارند (Renzulli, 2000)؛ همین‌طور زنان مدیر کمتر فرصت دارند که به مأموریت‌های بین‌المللی بروند؛ این رویکرد به نوبه‌ی خود بر حیطه‌ی شبکه‌های آنان تأثیر می‌گذارد (Calliguirri, 1999: 163). در این راستا، اسبنسن^۲ نشان می‌دهد که گروه‌های دختران بیش از گروه مردان از سوی خانواده و دوستان طرد می‌شوند و از احترام کمتری برخوردارند (Esbensen, 1999). به اعتقاد ولمن و ولمن^۳ حفظ رابطه با خویشاوندان دور نیز از وظایف زنان است. بر این اساس، زنان معمولاً شبکه‌های خانواده محور دارند؛ چرا که نقش مدیر و نگهدار خانواده را ایفا می‌کنند و حفظ رابطه با خویشاوندانی را که از آن‌ها دور هستند، بر عهده دارند (Wellman & Wellman, 1992: 358). از طرفی، زنان بیشتر عضو انجمن‌های خدماتی - خیریه‌ای، کلیسایی اولیاء و مربیان و انجمن‌های فرهنگی می‌شوند و مردان علاقه‌مند به فعالیت در انجمن‌های سیاسی هستند (Offe & Fuchs, 2002: 229).

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی سالخوردگان، خویشاوندان و همسایگان بیشتری را در برمی‌گیرد (فیشر، ۱۹۸۲؛ به نقل از باستانی و ساعی مهر، ۱۳۶۰: ۱۴۳). فارلانگ^۴ در این مورد نتیجه می‌گیرد که افزایش سن با علاقه‌ی بیشتر به سیاست و مشارکت همبستگی دارد (Farlong, 1997: 97). مطالعه‌ی گلیرز^۵ حاکی است که متغیر سن

^۱ - Emler and Mcnamara

^۲ - Esbensen

^۳ - Wellman and Wellman

^۴ - Furlong

^۵ - Gleaser

نقش مهمی در سرمایه‌ی اجتماعی دارد و منحنی ارتباط سن با سرمایه‌ی اجتماعی به صورت "U" وارونه می‌باشد و ابتدا روی شکل دهی سرمایه‌ی اجتماعی با افزایش سن سرمایه گذاری می‌کنند. سپس، با افزایش سن از یک اندازه، این سرمایه‌گذاری روی سرمایه‌ی اجتماعی کاهش می‌یابد (گلنزر، ۲۰۰۰؛ به نقل از فیروزآبادی و ناطق‌پور، ۱۳۸۵: ۱۶۴). در این مورد، مطالعه‌ی کریشنا و اف^۱ در راجستان نشان می‌دهد که بین سن، جنس، طول دوره‌ی اقامت در روستا، آموزش و اندازه‌ی خانواده با سرمایه‌ی اجتماعی، رابطه‌ی معنادار وجود ندارد (Kreashna & uphof, 2002: 116-121).

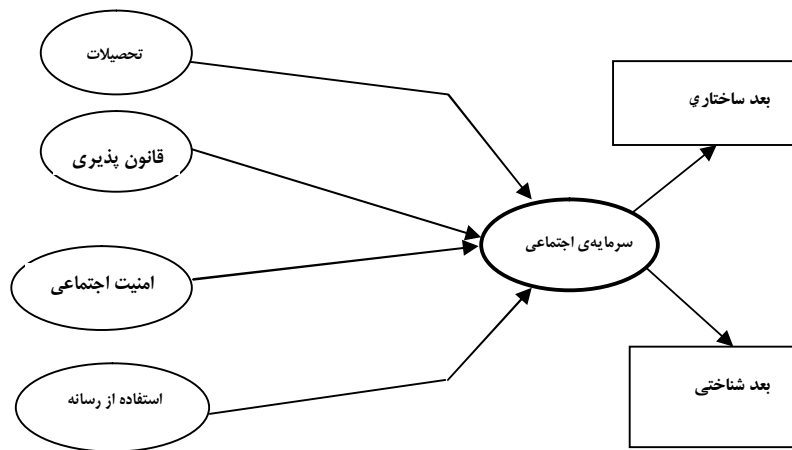
عامل دیگری که بر سرمایه‌ی اجتماعی اثر می‌گذارد، وسایل ارتباط جمعی است. تأثیر وسایل ارتباط جمعی بر سرمایه‌ی اجتماعی پیچیده و در مواردی متناقض به نظر می‌رسد. ظاهراً انتظار بر این است که این رسانه‌ها جای روابط اجتماعی دیگر را پر کنند و بدین طریق کمیت مناسبات اجتماعی را کاهش دهند؛ اما با اثرگذاری روی اندیشه‌ها و افکار مردم ممکن است در اشکال جدیدتری، مناسبات اجتماعی را افزایش دهند. پاتنام در این مورد به تلویزیون اشاره می‌کند؛ اما نگاه او به این رسانه و تأثیر آن روی سرمایه‌ی اجتماعی منفی است. وی گناه کاهش بلندمدت فعالیت اجتماعی آمریکا را به گردن آثار شیطانی تلویزیون می‌اندازد و آشکارا تلویزیون را لعن می‌کند و در مورد وابستگی به تلویزیون می‌گوید: «تلویزیون تنها پیشگوی پایداری است که من کشف کرده‌ام» (Putnam, 2000: 240). او پس از حادثه‌ی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۲، متوجه افزایش شدید استفاده از تلویزیون و کاهش اوقات معاشرت با دوستان شد. او نتیجه گرفت که آمریکاییان به جای این که به حرکت‌های سیاسی و اجتماعی بپیوندند، در پیله‌ی خود فرو رفته‌اند (پاتنام، ۲۰۰۲؛ به نقل از فیلد، ۱۳۸۵: ۱۵۳) به نظر او تلویزیون به سه دلیل آثار مخربی بر سرمایه‌ی اجتماعی دارد: یکم: زمان‌بر است و مردم به جای معاشرت خانه‌نشین می‌شوند؛ دوم: فعالیت مردم را می‌کاهد، و درآنان رخوت و بی‌حالی به وجود می‌آورد؛ سوم: محتوای بیشتر برنامه‌های تلویزیونی ضد شهری و معاشرتی است. با این حال، مردمی که اخبار تلویزیونی را معمولاً نگاه می‌کنند، بیشتر از دیگران اجتماعی‌اند (فیلد، ۱۳۸۵: ۱۵۳).

فوکویاما اینترنت و به طور کلی فناوری دیجیتالی را دشمن سرمایه‌ی اجتماعی می‌داند (Fukuyama, 1995: 25). با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهند که هنوز از اینترنت

^۱ - Krishna and uphoff

تأثیر کاملاً مستندی دال بر صدمه بر سرمایه‌ی اجتماعی مردم مشاهده نشده، و به نظر می‌آید مکمل آن است (فیلد، ۱۳۸۵: ۱۶۴).

ارزیابی‌های پاتنام را هم در مورد تلویزیون باید با احتیاط نگاه کرد؛ زیرا عواملی از قبیل طبقه‌ی اجتماعی، سطح تحصیلات و حتی منطقه‌ی مسکونی را نادیده گرفته است. با توجه به آنچه که در ملاحظات نظری آمد، در این مقاله نظریه‌ی مبنایی ما، رویکرد پاتنام بوده و در تکمیل آن از نظریه‌ی فوکویاما استفاده گردیده؛ و در نهایت مدل نظری طراحی شده به صورت زیر است:

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه‌ی کلی: میزان سرمایه‌ی اجتماعی دختران و پسران تفاوت معناداری با یکدیگر دارد.

فرضیه‌های فرعی

۱. بین میزان تحصیلات و سرمایه‌ی اجتماعی دختران رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
۲. بین قانون‌پذیری و سرمایه‌ی اجتماعی دختران رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
۳. بین میزان استفاده از رسانه‌های جمعی و میزان سرمایه‌ی اجتماعی آنان رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
۴. بین احساس امنیت اجتماعی دختران در جامعه و سرمایه‌ی اجتماعی آنها رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
۵. شاخص روابط ساختاری سرمایه‌ی اجتماعی دختران و پسران تفاوت معناداری با یکدیگر دارد.

روش تحقیق

این مطالعه، به روش پیمایشی اجرا گردیده و محدوده‌ی انجام آن استان ایلام بوده است. واحد تحلیل در آن فرد بوده و حجم نمونه ۱۸۰ نفر دختر و ۱۸۸ نفر پسر بالای ۱۵ سال بوده‌اند؛ و با استفاده از روش طبقه‌ای متناسب با حجم انتخاب شده‌اند. فرایند انتخاب نمونه‌ها در جدول زیر آمده است:

نام شهرستان	جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	سهم جمعیت	سهم پسران	سهم دختران	نمونه پسران	نمونه دختران
شیروان و چرداول	۵۵۴۸۰	۱۶/۴	۲۸۲۹۵	۲۷۱۸۵	۳۱	۳۰
دهلران	۴۶۶۶۹	۱۳/۸	۲۳۸۰۱	۲۲۸۶۸	۲۶	۲۵
دره شهر	۴۲۶۱۷	۱۲/۶	۲۱۷۳۵	۲۰۸۸۲	۲۴	۲۳
مهران	۴۳۴۱۷	۱۲/۸	۲۲۱۴۳	۲۱۲۷۴	۲۴	۲۳
ایلام	۱۴۹۶۳۹	۴۴/۳	۷۶۳۱۶	۷۳۳۲۳	۸۳	۸۰
جمع	۳۳۷۸۲۲	۱۰۰	۱۷۲۲۸۹	۱۶۵۵۳۳	۱۸۸	۱۸۰

سنجش متغیرهای مستقل و وابسته

متغیر وابسته

سرمایه‌ی اجتماعی به عنوان متغیر وابسته در تحقیق حاضر مورد سنجش قرار گرفته است که متشکل از دو بعد ساختاری و شناختی است. بعد ساختاری آن با معرف‌هایی از قبیل فعالیت در انجمن‌ها و مؤسسات رسمی شامل: انجمن‌های علمی، فرهنگی، هنری، انجمن خانه و مدرسه؛ اتحادیه‌ی صنفی؛ انجمن اسلامی؛ بسیج؛ تشکل‌های سیاسی؛ کانون‌های فرهنگی و بعد شناختی آن با معرف‌هایی از قبیل فعالیت در هیأت‌های امنای مساجد، انجمن‌های خیریه‌ای؛ صندوق‌های قرض‌الحسنه، رابطه با خویشان، اقوام، دوستان، آشنایان، همسایگان و همکاران مورد اندازه‌گیری قرار گرفته‌اند.

در این راستا، پس از تعیین معرف‌ها در قالب سؤالات و گزینه‌ها (سؤالات دو گزینه‌ای اسمی یا یکی از سطوح اندازه‌گیری، اسمی، رتبه‌ای) ابزار مربوطه طراحی و به پاسخگویان داده شد.

متغیرهای مستقل: برای سنجش متغیرهای مستقل نیز فرایند فوق رعایت گردید و به صورت زیر هر کدام مورد سنجش قرار گرفتند.

قانون‌پذیری: این متغیر متشکل از ده گویه است که در مقیاس واحدی طراحی گردیده و توسط محققان ساخته شد.

احساس امنیت اجتماعی: این متغیر در قالب یک مقیاس هفت گویه‌ای و بر اساس طیف سه قسمتی تهیه گردیده است.

استفاده از رسانه‌ها: این متغیر در قالب دو معرف (تلویزیون و اینترنت) مورد سنجش قرار گرفته است.

تحصیلات: بر اساس مقیاس ترتیبی مورد سنجش قرار گرفته است.

اعتبار^۱ و پایایی^۲ ابزار: در تحقیق حاضر از اعتباری صوری و نیز از ضریب آلفای کرونباخ جهت تعیین پایایی ابزار جمع‌آوری اطلاعات بهره گرفته شده و نتایج مربوط به آزمون پایایی مقیاس‌ها به شرح زیر آورده شده است.

ضریب پایایی مقیاس‌های پرسش‌نامه

پرسش‌نامه نهایی		متغیرها
ضریب پایایی	تعداد گویه‌ها	
۰/۷۸۴	۸	بعد ساختاری سرمایه‌ی اجتماعی
۰/۷۹۹۵	۷	بعد شناختی سرمایه‌ی اجتماعی
۰/۸۰۱۸	۱۰	قانون‌پذیری
۰/۷۳۴	۷	احساس امنیت اجتماعی
۰/۸۰۱۲	۲	استفاده از رسانه‌ها

یافته‌ها

در راستای تبیین مسأله از تجزیه و تحلیل دو متغیره و چندمتغیره استفاده شده است. در این قسمت، ابتدا با استفاده از ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن و آزمون ناپارامتریک من-وایتنی فرضیه‌ها در سطح دو متغیره بررسی شده است. در بخش بعدی، به منظور بررسی مدل نظری از مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) استفاده شده است. با توجه به ترتیبی بودن سطح سنجش متغیر وابسته و متغیرهای مستقل تحصیلات، قانون‌پذیری، امنیت اجتماعی و رسانه‌های جمعی از ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن استفاده، و نتایج آن در

^۱ - Validity

^۲ - Reliability

جدول شماره (۱) آورده شده است. در بررسی متغیر تحصیلات و متغیر سرمایه‌ی اجتماعی، میزان ضریب همبستگی پایین و معنادار نبوده است (سطح معنا داری ۰/۸۷۱) به عبارت دیگر، سطح تحصیلات دختران رابطه‌ی معناداری با میزان سرمایه‌ی اجتماعی ندارد. به منظور تأثیر قانون پذیری بر سرمایه‌ی اجتماعی از ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن استفاده شده است. مقدار ضریب به دست آمده ۰/۲۸ و سطح معنا داری آن ۰/۰۰۰ است. این نتایج نشان می‌دهد که با افزایش قانون‌پذیری سرمایه‌ی اجتماعی نیز افزایش می‌یابد. متغیر مستقل دیگر که تأثیر آن بر متغیر وابسته بررسی شده، متغیر استفاده از رسانه‌های جمعی است که با ورود داده‌ها مقدار ضریب همبستگی ۰/۲۷ و سطح معنا داری آن ۰/۰۰۰ است. نتیجه نشان می‌دهد که با افزایش میزان استفاده از رسانه‌های جمعی، میزان سرمایه‌ی اجتماعی نیز افزایش می‌یابد.

جدول (۱) همبستگی متغیرهای مستقل و متغیر وابسته مربوط به فرضیه‌های ۱، ۲، ۳ و ۴

سرمایه‌ی اجتماعی			متغیر وابسته
بررسی وجود رابطه	سطح معنا داری	ضریب همبستگی	متغیرهای مستقل
رابطه وجود ندارد	۰/۸۷۱	-۰/۰۱۵	تحصیلات
رابطه وجود دارد	۰/۰۰۰	۰/۲۸	قانون پذیری
رابطه وجود دارد	۰/۰۰۰	۰/۲۷	رسانه‌های جمعی
رابطه وجود دارد	۰/۰۰۰	۰/۲۳	امنیت اجتماعی

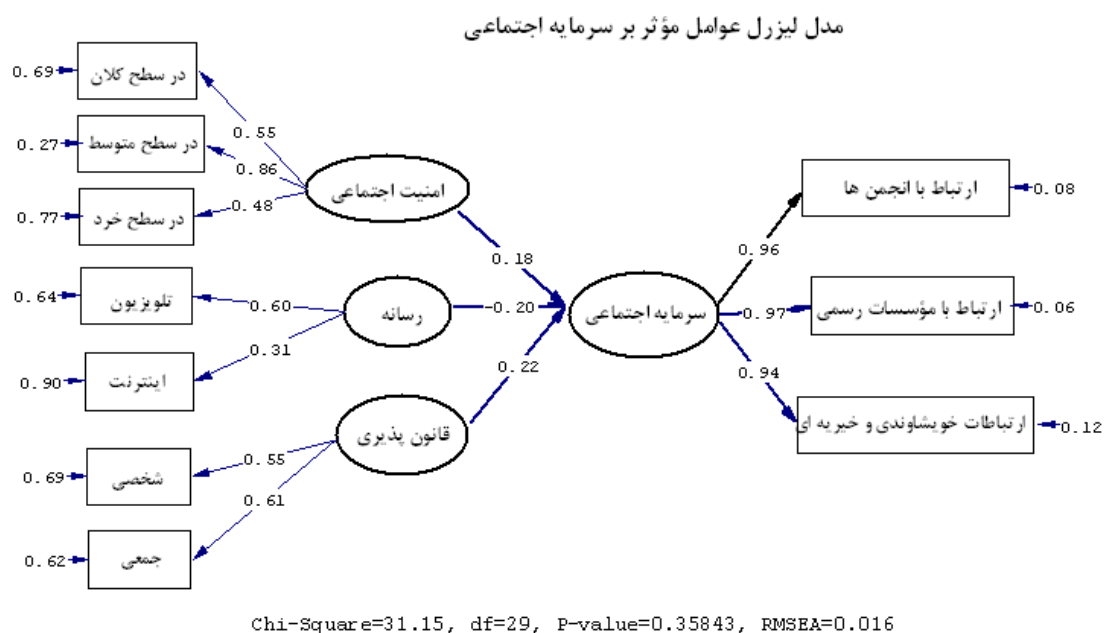
برای بررسی فرضیه‌ی پنجم با توجه به اسمی بودن متغیر جنس و رتبه‌ای بودن روابط ساختاری سرمایه‌ی اجتماعی از آزمون ناپارامتریک من-وایتنی استفاده شده است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که اولاً بین جنس و روابط ساختاری سرمایه‌ی اجتماعی تفاوت معناداری وجود دارد و در مرحله‌ی بعد، این تفاوت به سود دختران است؛ زیرا میانگین و مجموع رتبه‌ها در بین دختران بالاتر است.

جدول (۲) نتایج آزمون من-وایتنی و آماره‌های آن

جنس	تعداد	میانگین رتبه‌ها	مجموع رتبه‌ها	مقدار من-وایتنی	مقدار t	سطح معنا داری
مرد	۱۸۸	۱۸۷/۳۲	۲۷۲۴۱/۴۰	۹۸۶۴/۵۰	-۳/۲۰۰	۰/۰۰۶
زن	۱۸۰	۱۸۹/۳۵	۲۸۳۵۷/۸۰			

الگوسازی معادلات ساختاری (SEM)^۱

مدل الگوسازی معادلات ساختاری شامل مجموعه ای از مدل های شناخته شده به نام های گوناگون از جمله تحلیل ساختار کواریانس، تحلیل متغیر پنهان و تحلیل عامل تأییدی است. آنالیز ساختار کواریانس برای اولین بار توسط «باگ و باگ من»^۲ برای توصیف روش تحلیل عوامل تأییدی به کار گرفته شده است. این روش تلاش می کند روابط بین مجموعه ای از متغیرهای عینی مشاهده شده را در قالب تعداد محدودتری متغیرهای نهفته بیان نماید (قاضی طباطبایی، ۱۳۷۴: ۹۹). الگوسازی معادلات ساختاری به محققان این اجازه را می دهد تا به تحلیل علی متغیرهای مکنون و متغیرهای مشاهده شده به طور همزمان بپردازند. بر این اساس، در مقاله ای حاضر سعی شده است ارتباط بین متغیرهای مکنون و مشاهده پذیر به طور ساختاری بررسی گردد. برای آزمون اعتبار سازه ای وسیله ای اندازه گیری و آزمون نیکویی برازش ساختار مورد نظر با استفاده از نرم افزار لیزرل و با در اختیار داشتن داده های مربوط به متغیرها تحلیل عوامل تأییدی به عمل آمد. پس از انتقال داده ها از نرم افزار LISREL به نرم افزار SPSS و با توجه به مدل نظری ارائه شده در چارچوب نظری تحقیق، مدلی به دست آمده که شرح کامل آن به قرار زیر است:

^۱ Structural Equations Modelling

^۲ Bag and Bagman

معیارهای نیکویی برازش مدل با داده‌ها

شاخص‌های برازندگی برای مدل‌های معادلات ساختاری متنوع و گوناگون‌اند که با گذشت زمان مدام در حال توسعه و تکامل‌اند؛ اما این شاخص‌ها به شیوه‌های گوناگونی طبقه‌بندی شده‌اند و عمده‌ترین آن‌ها متعلق به مارش و همکاران^۱ است که آن‌ها را به مطلق و نسبی تقسیم‌بندی کرده‌اند.

شاخص‌های مطلق

۱. معیارهای GFI^2 و $AGFI^3$: هر دوی این معیار بین صفر و یک متغیر هستند و هر چه به عدد یک نزدیک‌تر باشند، نیکویی برازش مدل با داده‌های مشاهده شده بیشتر است (قاضی طباطبایی، ۱۳۷۷: ۱۰۳). بر اساس مدل طراحی شده، مقدار شاخص GFI ، ۰/۹۸ است. بنابراین، مدل دارای برازش نسبتاً خوبی است و مقدار شاخص $AGFI$ به‌عنوان تصحیح یافته‌ی شاخص GFI ، ۰/۹۶ است.

۲. معیار RMR^4 : معیار RMR معیاری است برای اندازه‌گیری متوسط باقیمانده‌ها و تنها در ارتباط با اندازه‌ی واریانس و کوواریانس قابل تفسیر است. مقدار این شاخص در مطالعه‌ی حاضر ۰/۰۳۳ است. هر چه RMR برای مدل مورد آزمون به صفر نزدیک‌تر باشد، مدل مورد نظر برازش بهتری دارد. شاخص $SRMR$ ، به‌عنوان استاندارد شده RMR از دقت بیشتری برخوردار است و مقدار آن وقتی برابر صفر است که مدل به گونه‌ی کامل برازش یافته باشد. در مدل طراحی شده مقدار $SRMR$ برابر با ۰/۰۳۳ بوده است.

۳. کمیت کی‌دو^۵: یکی دیگر از آماره‌هایی که به منظور برازش کلی مدل به‌کار می‌رود کمیت کی‌دو است. معمولاً مقادیر بزرگ کی‌دو حاکی از برازش بد و مقادیر کوچک کی‌دو نشان از خوبی برازش مدل دارد. برای قضاوت در مورد کوچکی و بزرگی کی‌دو باید از درجه‌ی آزادی و P -Value استفاده نمود (سلطانی تیرانی، ۱۳۷۸: ۱۲۵). بدین منظور از شاخص نسبی کی‌دو استفاده می‌شود که ارزش عددی آن در مدل مورد نظر ۱/۰۷ است؛

۱-Marsh , et al

۲- Goodness of index

۳- Adjusted Goodness of index

۴- Root mean squared residual

۵- Chi – square

این عدد تاحدودی نزدیک به گفته‌ی هورمن و گارسون^۱ است. بنابراین، براساس کی‌دو به‌دست آمده می‌توان گفت مدل از برازش مناسبی برخوردار است. جدول شماره (۲) آزمون نیکویی برازش ساختار نظری مطرح شده با داده‌های مشاهده شده و اعتبار سازه‌ای وسیله‌ی اندازه‌گیری را نشان می‌دهد. در ضمن، سطح معناداری به‌دست آمده (۰/۳۵۸۴) نشان می‌دهد که مدل مورد نظر با داده‌ها تفاوت معناداری ندارد و برازش مناسبی از داده‌ها را نشان می‌دهد.

شاخص‌های نسبی

۱. شاخص نرم‌شده برازندگی (NFI): بنتلر و بونت (۱۹۸۰) مقدار NFI برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹ را در مقایسه با مدل صفر به عنوان شاخص خوبی برای برازندگی مدل‌های نظری توصیه کرده‌اند. در مدل طراحی شده مقدار این شاخص برابر با ۰/۹۷ بوده است.
۲. شاخص برازندگی فزاینده (IFI): این شاخص شباهت زیادی به شاخص NFI دارد. بر پایه‌ی قرارداد، مقدار این شاخص باید دست کم ۰/۹۰ باشد که در مدل طراحی شده مقدار این شاخص برابر با ۱/۰۰ بوده است.

جدول شماره (۳) شاخص های برازندگی مدل لیزرل

مدل متغیرهای پنهان									
مسیر	مقادیر استاندارد شده								
γ_{21}	*۰/۱۸								
γ_{31}	*۰/۲۰								
γ_{41}	*۰/۲۲								
مدل متغیرهای پنهان	X^2	df	GFI	AGFI	R.MR	SRMR	NFI	IFI	P-Value
	۳۱/۱۵	۲۹	۰/۹۸	۰/۹۶	۰/۰۳۳	۰/۰۳۳	۰/۹۷	۱/۰۰	۰/۳۵۸۴

* نشان‌دهنده‌ی معناداری رابطه است.

نتیجه‌گیری

آنچه پیش از این آمد، تلاشی برای پاسخ دادن به این سؤال بود که آیا سرمایه‌ی اجتماعی رابطه‌ی ای با جنسیت دارد و عوامل مرتبط با آن در میان دختران کدام اند؟ نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که وضعیت سرمایه‌ی اجتماعی در بعد ساختاری به نفع دختران است. به عبارت دیگر، دختران در این زمینه، نسبت به پسران دارای سرمایه‌ی اجتماعی بالاتری هستند. این نتیجه با یافته‌های "املر و نامارا" (۱۹۹۶) در مورد دختران دانشجو و غیردانشجو همخوانی دارد؛ اما آرای "ولمن و ولمن" (۱۹۹۲) در این مورد مسکوت است و آنان بر این باورند که چون حفظ رابطه با خویشاوندان از وظایف معمولی زنان است؛ از این رو، زنان در این حوزه از روابط اجتماعی‌ای که به بعد شناختی سرمایه‌ی اجتماعی معطوف است، دارای سرمایه‌ی اجتماعی بالاتری هستند. در این رابطه بررسی‌های پژوهشگران داخل کشور از قبیل کمالی (۱۳۸۳) و محسنی (۱۳۷۸) نیز مؤید یافته‌ی فوق است. در توجیه این یافته در جامعه‌ی ایلام، می‌توان چنین بحث کرد که جامعه‌ی استان از چند دهه‌ی پیش در حال تجربه‌ی یک سری مناسبات اجتماعی جدید است. این مناسبات متأثر از آنچه (که در محدوده‌ی ملی و جهانی اتفاق افتاده است) می‌باشد. به عبارت دیگر، جهانی شدن خانواده به درون تاریک‌خانه‌های خانواده در اقصی نقاط جهان رخنه کرده و باعث تحول در مناسبات اجتماعی زنان گردیده است، به نحوی که آنان را به انحای مختلف از کنج خانه‌ها بیرون کشیده و در سازمان‌ها و نهادهای جدیدی به فعالیت واداشته است. این فرصت باعث گردیده تا زنان عموماً و دختران به‌ویژه بتوانند مناسبات خود را بیش از پیش در جامعه

گسترش دهند. نتیجه‌ی دیگری که در پژوهش حاضر حائز اهمیت است، معناداری رابطه‌ی بین میزان استفاده از رسانه‌های جمعی (اینترنت و تلویزیون) و سرمایه‌ی اجتماعی در بین دختران است. پاتنام (۲۰۰۰) تلویزیون را آفت سرمایه‌ی اجتماعی می‌داند و فوکویاما (۱۹۹۵) نیز معتقد است که اینترنت، سرمایه‌ی اجتماعی را کاهش می‌دهد. از این رو، نتیجه‌ی پژوهش حاضر با آرای این دو صاحب نظر جهانی همخوانی دارد؛ اما این یافته مؤید نظر جان فیلد نیست؛ زیرا او بر این باور است که رسانه‌ها می‌توانند با فرصت‌های جدیدی که ایجاد می‌کنند، مناسبات اجتماعی جدیدی را بین کاربران آن‌ها به وجود آورند. در پژوهش حاضر بین امنیت اجتماعی و سرمایه‌ی اجتماعی از یک‌سو، و سرمایه‌ی اجتماعی و قانون‌پذیری از سوی دیگر، رابطه‌ی معناداری به‌دست آمده است؛ اما بین تحصیلات و سرمایه‌ی اجتماعی این رابطه معنادار نبوده است. یافته‌ی اخیر با آنچه که دورن‌باچ و استنتون سالازار (۱۹۹۵) و دیکا و سینق (۲۰۰۲) به دست آورده‌اند همخوانی ندارد. توجیه این یافته در جامعه‌ی ایلام در ارتباط با دگرگونی در ساختار خانواده است. همان‌طور که بیان شد، دختران در جامعه‌ی نیمه سنتی ایلام با تأثیرپذیری از پیامدهای جهانی شدن خانواده به نهادهای آموزشی هجوم آورده و ضمن کمرنگ ساختن روابط شناختی (خانواده، خویشان، دوستان و...)، صرفاً توانستند مناسبات خود را با قشر خاصی (همکلاسی‌هایشان) برقرار کنند. در واقع، فرصت تحصیل به معنای توسعه‌ی همه جانبه‌ی مناسبات اجتماعی نیست. در مجموع، با توجه به این که در پژوهش حاضر رابطه‌ی اغلب متغیرها با هم معنادار بوده است، می‌توان ادعا کرد که پژوهش از پشتوانه‌ی نظری محکمی برخوردار بوده و از نظریه‌هایی که مبنای نظری آن بودند، حمایت می‌نماید. از این رو، یافته‌ها قابل تعمیم به جامعه‌ی آماری است.

منابع و مأخذ

الف) منابع فارسی

- باستانی، سوسن و منیره ساعی مهر، (۱۳۸۶)، سرمایه‌ی اجتماعی و مهاجرت و استقرار در شهرهای بزرگ در مجله جامعه‌شناسی ایران، شماره ۱.
- چلبی، مسعود و محمد مبارکی، (۱۳۸۴)، تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و جرم در سطوح خرد و کلان در مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ششم شماره ۲.

- سلطانی تیرانی، فلورا، (۱۳۷۸) کاربرد تجزیه و تحلیل علی در پژوهش‌های علوم اجتماعی و علوم رفتاری، مرکز آموزش مدیریت دولتی، تهران.
- فیروزآبادی احمد و محمد جواد ناطق‌پور، (۱۳۸۵)، شکل‌گیری سرمایه‌ی اجتماعی و فرا تحلیل عوامل مؤثر بر آن در نامه علوم اجتماعی شماره ۲۸.
- فیلد، جان، (۱۳۸۵)، سرمایه‌ی اجتماعی، ترجمه‌ی جلال متقی، چاپ اول، انتشارات مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، تهران.
- قاضی طباطبایی، محمود، (۱۳۷۴)، مدل‌های ساختار کوواریانس یا مدل‌های لیزرل در علوم اجتماعی. تبریز، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال اول شماره مسلسل ۲.
- قاضی طباطبایی، محمود، (۱۳۷۷)، روش‌های لیزرل و ساختار آن‌ها، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۴۱ شماره مسلسل ۲، تبریز.
- کمالی، افسانه، (۱۳۸۳)، مطالعه تطبیقی اعتماد اجتماعی در دو حوزه فرهنگ و سیاست (با تأکید بر سازمان‌های تخصصی) پایان نامه دوره دکتری جامعه‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.
- محسنی، منوچهر، (۱۳۷۵)، بررسی آگاهی‌ها نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی فرهنگی در ایران، نشر زهد، تهران.
- موسوی، میرطاهر، (۱۳۸۵)، مشارکت اجتماعی یک از مؤلفه‌های سرمایه‌ی اجتماعی، فصلنامه رفاه اجتماعی شماره ۲۳، تهران.

ب) منابع انگلیسی

- Bentler, P. M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual Review of Psychology*, 31, 419–456.
- Bourdieu. P.(1977) cultural reproduction and social production oxford university press.
- Bourdieu. P.(1980) Le capital social notes provisoires Acts de La Recherche en sciences sociales.
- Bourdieu. P. and waquant. L. (1992). and invitation To Reflexive sociology university of Chicago press.
- Burt. R.S.(1992) structural Holes, Cambridge. MA.Harvard university press.
- calliguri, M.P. Joshi. A and Lazarova, M(1999) factors influencing the appointment of women on Global Assignments international journal of Human Resouce Manangment.

- Coleman. Y.s. (1990) Equality and achievement in Education west view press.
- Coleman. Y. S. (1991) prologue: constructed social organization. P.P. 1-14. in p. Bourdieu and. Y.S. coleman (eds) social thory for a changing society.
- Coleman. Y.s. (1994) Foundations of social theory Belkanap press. Cambridge.
- Dika. S.L. and singh. K. (2002) Applications of social capital in educational literature: a critical synthesis Review of Educatinal Research .72.)
- Emler. N. and ML Namar. S. (1996 the social contact pattenns of yong people: effects of participation in the social institution of family education and work.
- Esbensen.F.A.Deschenes.E.P.and winfree. L.T. (1999) Differences Between Gang girls and Gany Boys: results from a multi site survey youth and society.
- Farlong. A. and cartmel. F (1997) young and social chang Bucking ham.
- Fine. B (2000) social capital versus social theory: political economy and social science at the turn of the Millenuim. Rout ledge London.
- Fukuyama. F. (1995) trust: the social virtues and the creation prosperity, Hamish Hamilton London.
- Gleaser. E.D.L.(2001) the formation of social. Organization for Economic co-operation and development. www oecd. Org/data oecd pdf.
- Granovetter, M. (1973) the strength of weak ties. American journal of sociology.
- Granoveter. M.(1990) the old and the new economic. Sociology: Altistory and all agenda. In beyond the market place. New yourk.
- Krishna A and uphof, N(2002) Mapping and measuring social capital though assessment of collective action to conserve and develop watersheds Rays than India.
- Line. N(2000) Building a Network theory of social cpital connections.
- offe, claus and fuchs, Susanne (2002) A.decline of social capital? The German case, published in Putnam. Rober T.D (2002) Democracy in flux: the Evolution of social capital in cohtemporary society. New york oxford university pres.

- Paxton , P, (2002). Social capital and democracy an interdependent Relationship. American sociological Review.
- Putnam. R.D. (1993) making Democracy work civic traditions in modern italy princeton university press.
- Putnam. R.D.(1996) who killed civil. America? Prospect. 1.24.
- Putnam.R.D.(2000) Bowling Alone: the collapse and revival of American community. Simon and schuser New york.
- putnam R.D (2002) Bowling together American prospect 13.3 accessed on 1 september 2002 at [Http://www prospect org/print](http://www.prospect.org/print).
- Renzulli. L.Aldrich. H and moody. J. (2000) family matters gender, Networks and entrepreneurial outcomes social forces. McGraw Hill. Newyourk.
- stanton- saluzar, R.and Dorn busch. S (1995) social capital and the production of inequality: information networks among Mexican origin high school student, sociology of Education.
- Wellman. B. and. S. wortley (1990) different strokes from different folks: community ties and social support. American Journal of sociology.
- wellman. B. and. B. wellman (1992) Domestic Affairs and Network Relations journal of social and personal Relationships vol.9.
- uphoff(1999), understanding social capital: learning from the analysis and experiences of participation, in dasgupta and seregeldin, social capital: a multi faceted perseptive, word bank, Washington dc, usa.

Social Capital Between Boys and Girls With Emphasis on Girls social capital

Yarmohamad Ghasemiⁱ
Eshagh Ghaisarianⁱⁱ

Abstract

The present paper examined the state of social capital among girls and boys in Ilam province. Firstly the state of social capital both genders was determined. Then, the related factor among female groups were examined. Putnam central thesis was considered and refined based on Fukuyamas theory. Data from a sample of 180 girls and 188 boys in Ilam province, having at least 15 years of age were collected. And the spearman correlation analysis and structural equation modeling were used. The finding show that social capital among girls is higher than

boys. a significant relationship was found among social capital, obeisance of law, social security and the use of mass media. But there was no significant relationship between social capital and the level of education. In conclusion, it can be said that the girls in the new society. Experience new values-which support opening a new discourse on social relation. Key Words: Social Capital, Obeisance of Law, Social Relation, Social Security, the use of Mass Media.

* Associated Professor of Social Sciences Ilam University
**PHD student of Sociology